

ข่าวสาร

ประชาคม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ประกันคุณภาพการศึกษา

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๖ (มีนาคม ๒๕๕๒)

www.onesqa.or.th

การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับอุดมศึกษารอบสาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒

เกณฑ์วิทยฐานะใหม่...หัวใจอยู่ที่เด็ก

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การประกวดเรียงความสถานศึกษาในดวงใจ

สาส์นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“โครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพให้มากกว่าที่รัฐขรรณูญกำหนด เป็นนโยบายที่รัฐบาลแถลงเป็นคำมั่นไว้ต่อรัฐสภา คำว่า ฟรี ๑๕ ปี คือ ฟรีตั้งแต่ ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้ง ปวช. และ กศน. ให้กับทั้ง โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าเป็นโรงเรียนรัฐบาลค่าเล่าเรียนฟรี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนโรงเรียนเอกชนรัฐ จะจ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือมากขึ้น โดยผู้ปกครองจ่ายลดลงจากร้อยละ ๔๐ เหลือจ่ายเพียงร้อยละ ๓๐ ถ้าเด็กคนไหนสละสิทธิ์จะมีใบประกาศเกียรติคุณให้ โดยเงินจำนวนนี้จะนำไปพัฒนาโรงเรียนยากจนด้วยโอกาส ๖๐๐ โรงทั่วประเทศ

โครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ จึงเป็นโครงการที่นอกจากสะท้อนให้เห็นความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษายังเป็นโครงการที่ช่วยลดภาระของผู้ปกครองและเปิดโอกาสให้เด็กไทยทุกคนได้เข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียม

โดยโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาลจะใช้เริ่มทันที ในปีการศึกษา ๒๕๕๒นี้”

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

Editor บรรณาธิการ

เปิดเทอมรับปีการศึกษาใหม่ ในปี ๒๕๕๒ เชื่อว่าคงเป็นปีที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้มีโอกาสยอมรับการเปิดเทอมใหม่ของลูกหลานได้อย่างมีความสุขในภาวะ เศรษฐกิจที่กำลังย่ำแย่ไปทั่วทุกมุมโลก

การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง สามารถยิ้มได้ก็อันเนื่องมาจากนโยบาย เรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ ที่รัฐบาลได้แถลงเป็นคำมั่นสัญญาไว้ ต่อรัฐสภา โดยเริ่มใช้ในปีการศึกษา ๒๕๕๒ นี้ทันที

ถือว่าเป็นของขวัญปีใหม่ไทยที่ใกล้จะมาถึงนี้ และก็เป็นของขวัญเปิดเทอม สำหรับทุกคนด้วยเช่นกัน ไม่นานนั้นก็คงเป็นเหมือนเช่นหลายปีที่ผ่านมา จะต้อง มีการลงข่าวว่าโรงเรียนรัฐบาลต้องเปิดรับจํานำและให้การช่วยเหลือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่นำของมาจํานำ หรือการก่อเหตุปล้นทรัพย์ ก่ออาชญากรรม ด้วยความจำเป็น เพื่อหาค่าเล่าเรียนของลูกหลาน

อย่างไรก็ดี ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลคุณภาพการศึกษาก็มีความปิติและดีใจ ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพเด็กไทย โดยจัดทำโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ สมศ. ก็ขอเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ อย่างยั่งยืนตลอดไป

รฐาปนิษฐ์ ผิวผ่อง
บรรณาธิการ

รายชื่อกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการบริหาร

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ดร.เพชรฯ พิพัฒน์สันติกุล

นายนาวัน วิทยาภรณ์

ดร.คมศร วงษ์รักษา

นาวาตรีหญิง ดร.กิตติยา เอ็ฟฟานส

บรรณาธิการ

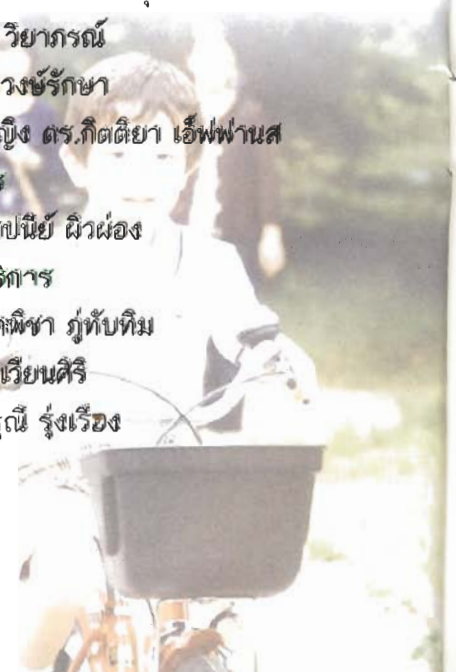
นางสาวฐาปนิษฐ์ ผิวผ่อง

กองบรรณาธิการ

นางสาวกศศิษา ภูทับทิม

นางศิริธร เวียนศิริ

นางสาวอรุณี รุ่งเรือง

การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับอุดมศึกษารอบสาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒

สมศ. ได้จัดการประชุมเพื่อพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา ได้มาแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการประเมินที่มีมาตรฐานสากล แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการประเมินรอบสองที่ผ่านมาในช่วง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๑ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบ การประเมินของประเทศในกลุ่มยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศ เยอรมนี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบการประเมินรอบสาม ซึ่งมีผู้ประเมินที่เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ จำนวน ๑๑๐ คน จากผู้ประเมินทั้งหมด ๑๗๗ คน

การประชุมในช่วงเช้าเป็นการบรรยายนำในหัวข้อ “ทิศทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม” โดย ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช์ ประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยได้กล่าวถึงสภาพของการประเมิน คุณภาพภายนอกที่ผ่านมา และชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ระดับอุดมศึกษา เช่น มาตรฐานขั้นต่ำ กระบวนการประเมิน แนวทางการประเมิน ฐานข้อมูลเพื่อการประเมิน ตัวบ่งชี้ ผู้ประเมิน กระบวนการเข้าสู่การประเมินรอบสาม และเป้าหมายของ การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น สำหรับในช่วงบ่าย สำนักงานฯ ได้รับเกียรติจาก Prof. Dr. Iring Wasser ซึ่งเป็น CEO ของ ASIIN ประเทศเยอรมนี ในการมาบรรยายพิเศษ ๒ หัวข้อ ได้แก่ (๑) Bologna process and how it effects to QA in Germany (เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น.) และ (๒) The newest European developments in accreditation and efforts to reach out to other (Asian) countries and regions โดยขอนำผลการประชุมในหัวข้อเรื่อง “ทิศทางการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม” และนำผลสรุปการบรรยายพิเศษ ของ Prof. Dr. Iring Wasser มาบอกกล่าวให้ทราบ ดังนี้

ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช์ ประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบ การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา กล่าวว่า เนื้อหา สารของการบรรยายครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๒ เรื่อง คือ (๑) สภาพของการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมา และ (๒) ประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ ภายนอก รอบสาม ระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงทิศทาง หรือแนวโน้มของการพัฒนาระบบประเมินที่เป็นที่ยอมรับ ของประชาคมอุดมศึกษา

๑. สภาพของการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมา

ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช์ ได้กล่าวถึงสภาพของการประเมิน คุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษารอบสองไว้ว่า ที่ผ่านมา เป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตร มีการอิงเกณฑ์มาตรฐาน เกณฑ์พัฒนาการ และเกณฑ์การบรรลุเป้าหมาย สำหรับการตัดสินผลประเมินมีทั้งประเมินเพื่อตัดสินผลระดับสถาบันและ ระดับกลุ่มสาขาวิชา สำหรับมาตรฐานของการประเมินคุณภาพ ภายนอก ระดับอุดมศึกษา จำนวน ๗ มาตรฐาน ๔๘ ตัวบ่งชี้ และ การประเมินรอบนี้เป็น การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา โดยมาตรฐานคุณภาพ สมศ. เน้นการวัดคุณภาพ ของประสิทธิผล การบริหาร การจัดการการเรียนรู้ และ การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา

ในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง ที่ผ่านมา เน้นการประเมินตามคู่มือ ซึ่งกำหนดไว้ ๗ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) มาตรฐานคุณภาพบัณฑิต (๒) มาตรฐานด้านงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ (๓) มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ (๔) มาตรฐานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม (๕) มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร (๖) มาตรฐาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และ (๗) มาตรฐานด้าน การประกันคุณภาพ สำหรับกรอบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง ประกอบด้วย การประเมินเพื่อให้ทราบคุณภาพของ สถาบันและกลุ่มสาขาวิชาโดยรวม การคัดเลือกสรรหาผู้ประเมิน ภายนอกเป็น คนในวงการอุดมศึกษา เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาและ ยกกระดับคุณภาพของสถาบัน ให้มีการผลักดันปรับเปลี่ยนสถาบัน อุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล และใช้วิธีการประเมินด้วย ความเป็นกลาง โดยมีการแบ่งกลุ่มสาขาวิชาสำหรับการประเมิน กลุ่มสาขาวิชาไว้ ๑๐ กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ (๑) วิทยาศาสตร์สุขภาพ (๒) วิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ (๓) วิศวกรรมศาสตร์ (๔) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (๕) เกษตรศาสตร์ (๖) บริหาร พาณิชย์ศาสตร์ การบัญชี และเศรษฐศาสตร์ (๗) ครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์ (๘) ศิลปกรรม วิจารณ์ศิลป์ และประยุกต์ศิลป์ (๙) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ (๑๐) สหวิทยาการ

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ประเมินแล้ว มีจำนวน ๑๙๙ แห่ง (จาก ๒๕๕ แห่ง) ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ๕๗ แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ๕๔ แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ ๔๐ แห่ง วิทยาลัยชุมชน ๑๘ แห่ง สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ๑๓ แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ ๑๒ แห่ง และ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ๕ แห่ง สำหรับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของสถาบันอุดมศึกษา ๑๙๙ แห่ง พบว่า มีผลการประเมินระดับดีมาก ๔๐ แห่ง ระดับดี ๑๕๒ แห่ง ระดับพอใช้ ๖ แห่ง ส่วนผลการรับรองคุณภาพ พบว่า รับรอง ๑๘๕ แห่ง รอพินิจ ๙ แห่ง และไม่รับรอง ๕ แห่ง

๒. ประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา

ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช ได้เสนอประเด็นที่นำไปสู่การชี้ทิศทางของการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามระดับอุดมศึกษา ได้แก่ (๑) กำหนดการผ่านมาตรฐานขั้นต่ำเป็นเงื่อนไขของการประเมิน คงต้องมีการให้ความชัดเจนมากขึ้นในประเด็นที่มีผลประเมิน “รอพินิจ” (๒) การตัดสินผลประเมินว่าผ่านและไม่ผ่าน (๓) การรับรองผลงานคุณภาพที่สูงกว่าเกณฑ์ (๔) เน้นคุณภาพผลผลิต โดยให้ความสำคัญเรื่องการสนับสนุนงานวิจัยของบัณฑิต และ (๕) การพิจารณาประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ อย่างไรก็ตาม ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช ได้ชี้ทิศทางของการทบทวนและประเด็นพิจารณาที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการประเมินภายนอกรอบสาม แยกดังนี้

(๑) ประเด็นพิจารณามาตรฐานขั้นต่ำ

มาตรฐานขั้นต่ำที่ควรกำหนดเป็นเงื่อนไขของการประเมินซึ่งประกอบด้วย ปริมาณและคุณภาพคณาจารย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะเป็นผู้ควบคุมคุณภาพระบบสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต โดยอาจจะต้องวัดกันที่ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งความรู้ เป็นต้น ระบบสนับสนุนการวิจัยกำหนดให้บัณฑิตที่จบการศึกษาปริญญาโทและเอกจะต้องมีการตีพิมพ์บทความวิจัย รวมไปถึงเรื่องของอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานหลักสูตร แผนยุทธศาสตร์และทรัพยากรสนับสนุน ระบบประกันคุณภาพและการประเมินภายใน ประสบการณ์และผลงานในอดีต สิ่งเหล่านี้คงจะต้องมีการหารือเพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำต่อไป

นอกจากนี้ เรื่องการรับรองตามเงื่อนไขมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อพิจารณากันจริงๆ จะพบปัญหามาก เช่น เรื่องของรายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่าต้องมี ๕ ท่าน เมื่อสำรวจจริงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ เป็นต้น หรือเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องการดูแลระเบียบภายในไม่ให้มีการสูบบุหรี่หรือดื่มสุราในบริเวณสถานศึกษา แต่พบว่ายังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประเด็นของการมีคุณสมบัติครบถ้วนของสถาบันอุดมศึกษาตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ และการมีโครงสร้างและระบบสนับสนุนขั้นต่ำ

(๒) กระบวนการประเมินรอบสาม

กระบวนการของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามอาจมีการปรับเปลี่ยนมากขึ้น เช่น อาจจะต้องมีการกลั่นกรองจากข้อมูลพื้นฐานที่สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งให้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ต่อไป สกอ. และ สมศ. ควรมีการร่วมมือกันในการพัฒนาระบบการรับข้อมูลพื้นฐานร่วมกัน เมื่อพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะมีเงื่อนไขของเวลา ให้สถาบันกรอกข้อมูลและทวงถามเมื่อมีการให้ข้อมูลล่าช้า และเมื่อได้ข้อมูลแล้วก็จะดำเนินการพิจารณาข้อมูลต่อไป เป็นต้น นอกจากนี้ อาจจะมีการกลั่นกรองข้อมูลจากการประเมินตนเอง การขอข้อมูลเพิ่มเติม และการส่งทีมตรวจสอบเพื่อสอบถามหาข้อมูลที่ไม่ปรากฏ

(๓) แนวการประเมิน

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวการประเมิน ประกอบด้วย การแยกสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น ๔ กลุ่ม ตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (๑) วิทยาลัยชุมชน (๒) กลุ่มวิจัย (๓) กลุ่มผลิตบัณฑิตผู้นำ และ (๔) กลุ่มเฉพาะทาง นอกจากนี้ ประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณาเพิ่มเติม ได้แก่ (๑) ประเมินสถาบัน คณะ/สำนัก และหลักสูตร (๒) ประเมินเทียบเกณฑ์มาตรฐาน (๓) ไม่จัดลำดับ (๔) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพัฒนา และ (๕) การให้ความสำคัญกับผลผลิต

อย่างไรก็ตาม สำหรับฐานข้อมูลเพื่อการประเมิน ประกอบด้วย ฐานข้อมูลของ สมศ. สกอ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานประมาณ ฐานข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา ฐานข้อมูลการจัดระดับ/ลำดับ และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบได้

(๔) ตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม

การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ควรมีในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม มีสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ (๑) ระบบบริหารวิชาการ ต้องทราบถึงปัญหาภายในของสถานศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น มีภาวะของการว่างของสภามหาวิทยาลัยหรือไม่ เป็นต้น (๒) ระบบสนับสนุนวิชาการ ที่กำลังทำผิดกัน คือ สหกิจศึกษา (๓) คุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิต เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีคุณภาพอย่างไร มีงานทำหรือไม่ หรือมีความประพฤติอย่างไร (๔) คุณภาพของผลงานวิจัยและการบริการวิชาการ ต้องพิจารณากันเพิ่มเติมว่างานวิจัยที่ไม่ได้ลงตีพิมพ์จะนับได้หรือไม่ รวมไปถึง

การนับผลงานบริการวิชาการ ที่บางแห่งเป็นเพียงที่ปรึกษา จะนับอย่างไร (๕) คุณภาพของผลงานวิชาการ ต้องพิจารณา เรื่องตำรา/เอกสารประกอบการสอนด้วยหรือไม่ อย่างไร (๖) การวัดในแง่ของพัฒนาการและการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และ (๗) การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ

ส่วนผู้ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจะต้อง พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ประเมินจากสภาวิชาชีพ เช่น การใช้ผู้ประเมินที่มาจากสมาคมหรือสภาวิชาชีพ โดยเฉพาะ วิชาชีพที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น การใช้ผู้ประเมินจากที่ประชุมคณบดี และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สกอ. หรือ สมศ. เป็นต้น

(๕) กระบวนการเข้าสู่การประเมินรอบสาม

มีการกำหนดกระบวนการของการพัฒนาระบบ การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ประกอบด้วย (๑) ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และมาตรฐานคุณภาพอุดมศึกษา (๒) กำหนดตัวชี้วัดและ เกณฑ์ชี้วัด (๓) รับฟังความคิดเห็น (๔) ทดลองประเมิน (๕) จัดทำคู่มือ (๖) เผยแพร่ ทำความเข้าใจตัวชี้วัดและ เกณฑ์ และ (๗) เริ่มประเมินในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

(๖) เป้าหมายของการประเมินคุณภาพ

เป้าหมายของการประเมินคุณภาพอาจนำมาเป็นประเด็น ในการพิจารณาประกอบการพัฒนาระบบการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ (๑) คุณภาพที่พึงปรารถนาของบัณฑิตไทย (๒) ความเข้มแข็ง และคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา (๓) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (๔) ประโยชน์ที่สังคมได้รับ และ (๕) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(๗) ตัวอย่างคำถามเพื่อความชัดเจนต่อ สมศ.

ในช่วงสุดท้าย ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช์ ได้ยกตัวอย่าง ประเด็นที่สามารถนำมาตั้งเป็นคำถามได้ในช่วงของ การอภิปรายกลุ่มย่อย เช่น (๑) ความหมายของงานวิจัย งานบริการวิชาการ (๒) การเผยแพร่ ดีพิมพ์ อ้างอิง ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (๓) รูปแบบและระบบการบริหาร ที่ต่างกัน (๔) งานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (๕) คุณภาพของบัณฑิต (๖) ระบบ E-Learning (๗) สิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตร ฯลฯ

Bologna process and how it affect QA in Germany

Prof. Dr. Iring Wasser

Prof. Dr. Iring Wasser
(CEO, ASIIN, Germany)

บรรยายพิเศษในหัวข้อ "Bologna process and how it affect QA in Germany" สำหรับเนื้อหาสาระของการบรรยายเป็นการกล่าวถึง ระบบการรับรองสาขาวิชาของประเทศในทวีปยุโรป โดย ASIIN หรือ ที่เรียกว่า European Accreditation of Study Programs ทั้งการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีการยกตัวอย่างการนำระบบประเมินไปใช้ในประเทศเยอรมนี และการถาม-ตอบสำหรับประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๑. ระบบการประกันคุณภาพโดยเฉพาะการรับรองสาขาวิชา หรือ Degree Program ในประเทศเยอรมนี โดยมี ๖ องค์กรประเมินที่มี ส่วนร่วมรับผิดชอบนับตั้งแต่ที่มีการพัฒนาระบบ Accreditation เมื่อประมาณ ๑๐ ปีที่แล้ว แสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้นำทาง การเมือง ที่มีต่อระบบการประเมิน โดยผลการประเมินจะนำเข้าสู่คณะรัฐมนตรี และเข้าสู่การจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา

๒. ระบบ Accreditation เกิดจากความร่วมมือของคณบดี คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทุกคนในสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่ม ประเทศยุโรป เรียกว่า Bologna Process โดยมีการประชุมเพื่อกำหนด เกณฑ์การให้คะแนนร่วมกัน และการสร้างเครือข่ายในการประเมิน ระดับอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศในยุโรป หรือเรียกว่า European Higher Education Area (EHEA) ที่นำไปสู่การเรียนรู้อันร่วมกันตลอดชีวิต หรือ Copenhagen Process จากกระบวนการพัฒนาเครือข่ายการประเมิน ดังกล่าวนำมาสู่การสร้าง Organizational Structure ของ ASIIN และเกิดกระบวนการประเมินเพื่อรับรองสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษา สำหรับผู้ประเมินของ ASIIN (จากแผนผังองค์กร) มีประมาณ ๕๐๐ คน

๓. ในการรับรองสาขาวิชาในระบบของ Accreditation ในประเทศ เยอรมนี มีการพิจารณาจากความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพ ภายในประกอบการประเมิน เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของ สาขาวิชา หรือ Degree Program

๔. กระบวนการก่อนการเข้าสู่การรับรองสาขาวิชา ในระยะเริ่มแรก จะมีการปรึกษาหารือกันระหว่างบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาว่า จะทำอย่างไร เตรียมตัวอย่างไร เพื่อรองรับการประเมินจาก ASIIN เช่น การทำความเข้าใจถึงขั้นตอนของระบบ Accreditation และ การตัดสินใจ การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

๕. ระบบ Accreditation ในประเทศเยอรมนี มีกระบวนการรับรอง ที่ค่อนข้าง Unique โดยจะมีการตั้ง Technical Committee ในการพิจารณาความเหมาะสมของ Program มีการทำ Peer Group ในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อทำให้มั่นใจว่าใช้เกณฑ์ การให้คะแนนแบบเดียวกัน

๖. ภายหลังจากทำ Program Accreditation ในขั้นตอนสุดท้ายจะต้องมีการจัดทำ Accreditation Report ที่ระดับถึงประเด็นต่าง ๆ ของโปรแกรม สิ่งที่มีการคุยปรึกษาหารือกัน ในระหว่างทำการประเมินระหว่างผู้ประเมินและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาไปจนถึงข้อสรุปต่าง ๆ ที่ทำร่วมกัน

๗. มีการจัดกลุ่มให้เป็น Expert group เพื่อให้ความรู้สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานและเกณฑ์ให้คะแนน ซึ่งการสร้างความเข้าใจนี้จะนำไปสู่ความตื่นตัวและร่วมมือกันในการกำหนดมาตรฐาน และมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ของการประเมิน (Accreditation)

๘. การทำ Program Accreditation ในแต่ละสาขาวิชา มีลักษณะที่คล้ายกันหรือร่วมกันที่สามารถใช้ระบบ Accreditation แบบเดียวกันได้ (จากสถิติในประเทศเยอรมนีมีประมาณ ๔๐๐ Programs ที่ต้องประเมินในแต่ละปี)

๙. นอกจากแต่ละประเทศจะมี Accreditation Agency ของตนเองแล้ว ยังมีการสร้าง Accreditation Network ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในยุโรปด้วย เพื่อช่วยเหลือกันในการประเมิน Program และมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันทุกปี

๑๐. Bologna Process และ Copenhagen Process มีเครือข่ายหลายประเทศในยุโรป และในการทำ Program Accreditation มีการติดตามความก้าวหน้าการทำ Accreditation ในแต่ละประเทศด้วยการปรึกษากันในแต่ละแห่งว่าทำได้ตาม Goal หรือไม่

๑๑. เครื่องมือที่จะทำให้การทำ Program Accreditation ประสบความสำเร็จต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การทำ Focus group ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ผู้บริหารสถาบัน คณบดี คณาจารย์) เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของการทำ Accreditation เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ Academic Mobility และ Professional Mobility

๑๒. การทำ Accreditation จะต้องมีการกำหนดกรอบแนวคิดการจัดเตรียมหลักฐานและเอกสารที่จำเป็นในการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้ ระดับชาติก็ต้องมี Agreement ในระดับสถาบันหรือโปรแกรมก็ต้องมีเช่นกัน

๑๓. ในกระบวนการของ Accreditation มีการทำ Profile และ Quality Accreditation Framework โดยทำร่วมกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในการกำหนดมาตรฐาน แนวทางดำเนินการ ในการทำ Accreditation (ประมาณ ๔๐ กว่าประเทศ)

๑๔. การทำ Accreditation ส่วนสำคัญได้รับอิทธิพลมาจากการเมือง ซึ่งการที่รัฐมนตรีที่ต้องการเพิ่มจำนวนบัณฑิตหรือนักเรียน นักศึกษา ที่มีคุณภาพผ่าน Qualified ด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาคุณภาพนักศึกษา Vocational education จะต้องมีการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และ Combine ระหว่าง Bologna และ Copenhagen process เข้าด้วยกัน รัฐมนตรีค่อนข้างให้ความสำคัญมากเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน ดังนั้น อธิการบดี คณบดี ต้องหาระบบเพื่อรับประกันว่าบัณฑิตมีคุณภาพ โปรแกรมมีคุณภาพหรือไม่ อย่างไร มีการทำ European Standards and Guidelines (ESG) ในการวางระบบการทำ Accreditation ในประเทศต่าง ๆ ของยุโรป และทำใน Accreditation Agency

๑๕. Accreditation Agency บางแห่งอาจต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของบางสาขาด้วย ซึ่งอาจมีวิธีการประเมินที่ต่างออกไปในการรับรองหรือ Accredit เช่น ที่ประเทศอินโดนีเซีย มี ๕๐๐ สถาบันที่ต้องประเมิน จะต้องพิจารณาถึงประเด็นเรื่องความต่างของโปรแกรมด้วย โดยนำมาพิจารณาในการทำ Accreditation เป็นต้น

๑๖. ในการกำหนดกรอบของการรับรองโปรแกรม (Accreditation Network) มีการกำหนดกรอบที่ Parallel กันระหว่างระดับสากลและในยุโรป เรียกว่า Global Scale และ European Scale โดยพยายามหาจุดที่ร่วมกันในการทำ Accreditation ออกแบบและจัดการให้สามารถดำเนินการประเมินได้ เช่น ใน European Scale จะประเมิน หรือ Accredit โปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชา จะต้องพิจารณาจากอะไรบ้าง เป็นต้น

๑๗. ENAEE เป็น Accreditation Network ที่มีหลายประเทศร่วมกัน แต่ละประเทศจะมี Accreditation Agency ของตนเอง (มีชื่อย่อของแต่ละ Agency) เป็นแนวคิดที่จะร่วมมือกันในการแสดงความคิดเห็นระหว่าง Agency ต่าง ๆ ในประเทศของยุโรป เช่น ในการทำ Accreditation สำหรับสาขาวิศวกรรมศาสตร์ แต่ละประเทศจะมีลักษณะต่างกันเกี่ยวกับความมุ่งหวังของบัณฑิตในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้น จะต้องสร้างความร่วมมือระหว่างกันเพื่อทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ในช่วงระหว่างการบรรยายพิเศษได้มีการเปิดเวทีให้ซักถามเพิ่มเติมระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมกับวิทยากร Prof. Dr. Iring Wasser ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำ Program Accreditation หรือการประเมินคุณภาพระดับอุดมศึกษาในประเทศเยอรมนีสรุปได้ดังนี้

คำถาม	คำตอบ
<p>๑. มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น ๓ แบบในประเทศเยอรมนี แล้วมีการกำหนดเกณฑ์ หรือมีกระบวนการประเมินกันอย่างไร</p>	<p>มีการตั้งเป้าหมายและเกณฑ์การให้คะแนน และใช้ตัวบ่งชี้เดียวกันในการประเมิน และให้คะแนน และการตั้งทีมประเมินจะต้องมีลักษณะที่ครอบคลุมลักษณะของสถาบันอุดมศึกษานั้น เช่น กลุ่ม Technical University จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนอย่างไร ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันและ Studies' objectives ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเกณฑ์อาจจะต่างกัน เป็นต้น</p>
<p>๒. สถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ต่างกลุ่มกันและมีการใช้วิธีการวัดและประเมินแบบเดียวกันอย่างไรก็ตาม แต่ละสถาบันน่าจะมีวัตถุประสงค์ต่างกัน และ Accreditation Process น่าจะต่างกันด้วย แล้วมีวิธีการประเมินอย่างไร</p>	<p>สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน แต่โดยรวมจะใช้ระบบเดียวกันในการทำ Accreditation นั่นคือต้องตอบให้ได้ว่าสถาบันแห่งนั้นมีวัตถุประสงค์และหน้าที่อะไร และทำหน้าที่นั้นได้บรรลุตามที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งแต่ละแห่งอาจใช้ตัวบ่งชี้ที่ต่างกันได้ สุดท้ายจะต้องสรุปรวมให้ได้ว่าสถาบันนั้นดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของสถาบันหรือไม่</p>
<p>๓. ENAEE ประเทศต่าง ๆ ที่เป็น Accreditation Agency ต่าง ๆ จะแน่ใจอย่างไรว่ามีมาตรฐานและตัวบ่งชี้เหมือนกัน หรือใช้ต่างกันอย่างไร</p>	<p>ใช้ระบบ Decentralization System ในการดำเนินการ และ Agency แต่ละแห่งในแต่ละประเทศจะมีมาตรฐานเดียวกัน</p>
<p>๔. สถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านหรือได้รับการรับรองสำหรับการทำ Program Accreditation จะได้รับประกาศ หรือ Award ซึ่งจะมีอายุกี่ปี (๑ ปีหรือมากกว่านั้น)</p>	<p>โดยปกติการทำ Accreditation ในยุโรป ถ้าสถาบันได้รับการ Accredited แล้วจะมีอายุประมาณ ๕-๖ ปี แต่เยอรมนีใช้ ๕ ปี ในการ Accreditation และมีการทำ Re-Accreditation (ASIIN มี High standards ต้องมีการ Re-accredit อย่างต่อเนื่อง)</p>
<p>๕. สถาบันมีวิธีดำเนินการอย่างไรในการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการของการทำ Program Accreditation</p>	<p>เปิดโอกาสให้นักศึกษาพูดกับ Program Organizer และคนบดี เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ เช่น มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ หรือเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับ Program แก่บุคคลเหล่านี้เพื่อเป็น Feedback ที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงโปรแกรมต่อไป เพื่อให้บุคคลที่รับผิดชอบรู้สึกว่าการโปรแกรมดีหรือไม่ดีอย่างไร และจะต้องมีการปรับปรุงอย่างไรต่อไป</p>
<p>๖. ในการคัดเลือกนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมใน Accreditation Process ดำเนินการอย่างไร</p>	<p>มีการเลือกคนที่จะมาเป็น Peer ในการทำ Accreditation โดยได้รับการแนะนำจากคนบดีหรือคณาจารย์ เพื่อสรรหาคนที่ Qualified ในการเข้ามาร่วมทำ Accreditation Process มีการนำเสนอนักศึกษาที่มีคุณสมบัติ เช่น เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท แทนที่จะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ เป็นต้น มีการตั้ง Technical Committee ในการพิจารณาความเหมาะสมของโปรแกรม Peer แต่ละคนมีหน้าที่ในการแจ้ง อธิบาย เหตุผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมเพื่อนำมาสู่การ Accredit โปรแกรม เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของกระบวนการของการทำ Accreditation</p>
<p>๗. ในประเทศไทยมี Open University ซึ่งไม่น่าจะใช้เกณฑ์เดียวกันได้ในการประเมิน Close University ในยุโรปหรือประเทศเยอรมนีมีวิธีการทำอย่างไร</p>	<p>มีเกณฑ์เดียวกัน แต่จะมี Separate Criteria ที่แยกย่อยออกไปในการประเมินเฉพาะบางตัวชี้วัด เช่น ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ อะไรก็ตามที่ค่อนข้างแตกต่างจะมีเกณฑ์ที่เป็นชุดที่แยกแตกต่างออกจากเกณฑ์ปกติ</p>
<p>๘. Teacher Education มีการทำ Accreditation หรือไม่อย่างไร</p>	<p>ในยุโรปมีวิธีการตรวจสอบ ควบคุมครู-อาจารย์ต่าง ๆ มี Accreditation System ในการประเมินครูต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์เฉพาะที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีโดยตรง นอกจากเป็นการพัฒนา Community แล้วยังสามารถพัฒนาครูด้วย</p>

๙. เงินเดือนครูกับประเทศอื่น ๆ เปรียบเทียบกับ อาชีพอื่น ต่างกันอย่างไร

๑๐. การเตรียม Lesson Plan สำคัญอย่างไร และส่งผลอย่างไรต่อการทำ Accreditation

๑๑. สามารถยกตัวอย่างเกณฑ์ให้คะแนน บางเกณฑ์ได้หรือไม่

๑๒. ต้องการให้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนน สำหรับการประเมิน Learning outcomes รวมไปถึง Accreditation Standards and Criteria

๑๓. มีการ Accredit แบบออนไลน์หรือไม่ เช่น หลักสูตร เป็นต้น

๑๔. เกิดอะไรขึ้นสำหรับโปรแกรมที่ไม่ผ่านการ Accredit

๑๕. มีความแตกต่างกันหรือไม่เกี่ยวกับเกณฑ์ สำหรับ Public กับ Private Institutes

ครูถือว่าเป็นข้าราชการ ซึ่งมีข้อดีตรงที่จะได้รับเงินบำนาญในอัตราที่สูงมากหากเทียบกับอาชีพทั่วไป กล่าวคือในขณะที่อาชีพทั่วไปจะได้รับเงินบำนาญเพียงร้อยละ ๖๐ ของค่าเฉลี่ยเงินเดือนในช่วงอายุ ๒๕-๖๕ ปี แต่ครูจะได้รับเงินบำนาญร้อยละ ๑๐๐ ของค่าเฉลี่ยเงินเดือนใน ๓ ปีหลังเกษียณ จึงทำให้คนจำนวนมากอยากเป็นครู

นำไปสู่การวางแผนการสอน มีการทำโดยคณาจารย์ในการออกแบบสิ่งที่ต้องสอนไว้ในแผน รวมไปถึงประเด็นที่จะทำวิจัย และอาจเป็นส่วนหนึ่งของ Accreditation Procedure เมื่อได้ยินหรือได้ฟังอะไรมา เช่น จากคนบดหรืออธิการบดี เป็นต้น อาจารย์ทุกคนจะต้องนำมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข กระบวนการของ Accreditation ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกใช้ประกอบในขั้นตอน การประเมิน แต่หากสถาบันไม่จัดทำแผนการสอน แต่ผลการดำเนินงานออกมาก็ก็สามารถให้การรับรองได้ แต่ในกรณีที่ผลการดำเนินงานไม่ดี ผู้ประเมินต้องเก็บ ข้อมูลเพื่อค้นหาสาเหตุของความไม่สำเร็จดังกล่าว

การประเมินโดย ASIIN จะมี ๕-๖ Areas ในการประเมิน ASIIN จะมีมาตรฐาน และเกณฑ์ในการประเมินแต่ละโปรแกรม เช่น ในการวัดคุณลักษณะของบัณฑิต ในแต่ละสาขาจะต้องดูจากอะไรบ้าง (เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์) ขึ้นอยู่กับ Program's objectives ของแต่ละสาขา

มี Disciplinary ในการกำหนด Standards and Criteria เช่น Mathematics เป็นต้น มีการทำงานร่วมมือกับสถาบัน กับสถานประกอบการในการกำหนด Learning outcomes เพื่อนำมาสู่การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ดังนั้น Accreditation Standards and Criteria จะประกอบด้วย (๑) Guidelines (๒) Procedures และ (๓) Template Publication ซึ่งระบบ Accreditation ของ ASIIN ค่อนข้าง Unique ในการนำไปใช้รับรองระดับโปรแกรม

เว็บไซต์เป็นเหมือน Booklet ในการประเมินออนไลน์ จะต้องมีการขอข้อมูลเพิ่มเติม เช่น เอกสารที่อาจารย์แต่ละท่านเป็นคนเตรียม เป็นต้น

โปรแกรมถูกปิดเพื่อปกป้องนักศึกษา ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา มีโปรแกรมวิชาประมาณ ร้อยละ ๖๐ ที่ยังไม่ผ่าน จะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาและต้องผ่านกระบวนการ Accreditation ใหม่ (Re-Accreditation) เมื่อไม่ผ่านจะต้องมีการกำหนดช่วงเวลา ให้มีการปรับปรุงและมีการติดตาม

อาจมีการทำ Accreditation Process ที่แตกต่างกัน แต่เกณฑ์จะไม่แตกต่างกันมาก มีแค่เกณฑ์บางชุดเท่านั้นที่ Separate ออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของ สถาบัน (แตกต่างกันบ้างในบางข้อ)

ภายหลังจากที่ได้มีการเปิดเวทีให้ซักถามแล้ว วิทยากร Prof. Dr. Iring Wasser ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่า เกณฑ์ที่มี ลักษณะทั่วไปอาจจะถูกนำมาใช้ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภท ในกระบวนการของการทำ Accreditation อย่างไรก็ตาม ก็อาจต้องมีลักษณะเฉพาะสำหรับการประเมินในแต่ละโปรแกรม Admission Process ของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกัน และอาจจะมีเกณฑ์การให้คะแนนต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบันและลักษณะของโปรแกรมที่เปิดสอน นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องเน้นการบรรลุ Goal ของตนเอง รวมไปถึงการบรรลุเป้าหมายในระดับโปรแกรม โดยสรุปก็คือ ใช้เกณฑ์เหมือนกันสำหรับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง แต่มีรายละเอียดต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละโปรแกรม และลักษณะ ทางด้านการเมืองที่ต่างกันในแต่ละประเทศ (ยุโรปและเอเชีย) ก็มีความเป็นไปได้ว่าจะส่งผลการทำ Accreditation

นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญ ๓ ประการ ที่ทำให้ Program Accreditation ในประเทศเยอรมนีประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย (๑) การนำทางการเมือง และกฎหมาย (Political will) สืบเนื่องจากการร่วมมือของ Bologna Process (๒) ผู้ประเมินที่มีคุณภาพ และทำงานเพื่อประเทศชาติ และ (๓) การพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับ

เกณฑ์วิทยฐานะใหม่...หัวใจอยู่ที่เด็ก : รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การพิจารณาให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีวิทยฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ

หลักเกณฑ์

๑. คุณสมบัติของผู้รับการประเมินเพื่อให้มีวิทยฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ ดังนี้

๑.๑ ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอ หรือ

๑.๒ ผ่านการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด และได้รับหรือเคยได้รับแต่งตั้งให้รักษาราชการแทน รักษาการในตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอ และ

๑.๓ มีภาระงานบริหารการศึกษาเต็มเวลา และ

๑.๔ ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบการบริหารและการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษา และมีผลงานการบริหารและการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาย้อนหลัง ๒ ปี ติดต่อกันนับถึงวันที่ยื่นคำขอ

๒. การขอรับการประเมิน

๒.๑ ผู้ขอรับการประเมินสามารถขอด้วยตนเอง หรือหน่วยงานราชการเสนอให้พิจารณาก็ได้

๒.๒ ขอรับการประเมินได้ปีละ ๑ ครั้ง และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปีนับตั้งแต่วันที่สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้รับเอกสารครบถ้วน สมบูรณ์ ในกรณีที่ยื่นคำขอแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ผู้ขอรับการประเมินมีสิทธิขอลงคำขอที่เสนอไว้เดิม และยื่นคำขอรับการประเมินใหม่ได้ในปีต่อไป

กรณีผู้ที่จะเกษียณอายุราชการให้ยื่นคำขอก่อนที่จะเกษียณอายุราชการไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๓. ผู้รับการประเมินต้องผ่านการประเมิน ๓ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยพิจารณาจากการมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความรับผิดชอบในวิชาชีพ และต้องได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติและรับรองจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจสอบข้อมูลจากฐานข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน ก.ค.ศ. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ประกอบการพิจารณาตามความเหมาะสม

เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพแล้ว ให้ประเมินด้านคุณภาพการบริหารและการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษา และด้านผลการบริหารและการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษา

ทั้งนี้ ห้ามผู้ที่มีผลการพิจารณาโทษทางวินัย และหรือจรรยาบรรณวิชาชีพถึงที่สุดแล้ว ถูกลงโทษ ที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์ ยื่นคำขอรับการประเมินเพื่อให้มีวิทยฐานะเว้นแต่ได้พ้นจากระยะเวลาที่โทษกำหนดไว้

สำหรับกรณีถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนในรอบครึ่งปีใด ก็ให้ยื่นคำขอรับการประเมินได้ในรอบครึ่งปีถัดไป

๑.๓.๔ ผลงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

๑.๓.๕ สำเนาทะเบียนประวัติข้าราชการ (ก.พ.๗)
ที่มีการรับรองโดยผู้บังคับบัญชา

๑.๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตรวจสอบเอกสารตามข้อ ๑ แล้วส่งสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อ
ส่งคณะกรรมการประเมิน

๑.๕ ให้ ก.ค.ศ. ตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน
ต่อผู้ขอ ๑ ราย เป็นกรรมการประเมิน

๒. การประเมินด้วยวิธีพิเศษ สำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติไม่เป็น
ไปตามหลักเกณฑ์ ข้อ ๑.๑ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้อื่นคำขอด้วยตนเอง หรือหน่วยงานราชการ
เป็นผู้ยื่นคำขอพร้อมเอกสารตามข้อ ๑.๓ ที่สำนักงาน ก.ค.ศ.
ในช่วงวันที่ ๑-๓๐ เมษายน หรือในช่วงวันที่ ๑-๓๑ ตุลาคม

๒.๒ ให้สำนักงาน ก.ค.ศ. พิจารณารับคำขอตาม
หลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

๒.๓ ให้ ก.ค.ศ. ตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน
ต่อผู้ขอ ๑ ราย เป็นกรรมการประเมิน

๓. ให้คณะกรรมการประเมินดำเนินการประเมินด้าน
ความประพฤติ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ
วิชาชีพ โดยพิจารณาจากคำรับรองของผู้บังคับบัญชา และ
ประวัติผู้รับการประเมินเกี่ยวกับการกระทำความผิดวินัย คุณธรรม
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือมีมลทินมัวหมองต่าง ๆ
จากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงาน ก.ค.ศ. และสำเนา

ทะเบียนประวัติข้าราชการ (ก.พ.๗)
ตามที่เห็นสมควร หากผ่านเกณฑ์
การประเมิน ให้ทำการประเมิน
ด้านคุณภาพการบริหารและพัฒนา
สถานศึกษา และด้านผลการบริหาร
และพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

๔. การประเมิน ให้ประเมิน
ตามแบบที่ ก.ค.ศ. กำหนด

๕. คณะกรรมการประเมิน
อาจให้ผู้รับการประเมินตอบ
ข้อซักถามใด ๆ เพิ่มเติมด้วยก็ได้

๖. เมื่อคณะกรรมการประเมิน
แล้วให้ส่งผลการประเมินให้
สำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อสรุป
ผลการประเมินเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณา

๗. กรณีไม่อนุมัติ ผู้ขอสามารถส่งคำขอรับการประเมิน
ครั้งใหม่ได้ในปีต่อไป

๘. กรณีอนุมัติ ให้เสนอผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓
พิจารณาดำเนินการบรรจุและแต่งตั้ง แล้วส่งคำสั่งให้สำนักงาน
ก.ค.ศ. ภายใน ๗ วันนับตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง

ฉบับหน้าติดตามเรื่องการพิจารณาให้ผู้ดำรงตำแหน่ง
และวิทยฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชำนาญการพิเศษเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ

การประกวดเรียงความ สถานศึกษาในดวงใจ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ขอเชิญ นักเรียน นิสิต นักศึกษา บัณฑิตศึกษา ส่งเรียงความ
เข้ามาประกวด ซึ่งแบ่งหัวข้อเรื่องเป็น ๓ หัวข้อ ตามระดับการศึกษา ดังนี้

๑. โรงเรียนในดวงใจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา

- ▶ รางวัลชนะเลิศ ระดับประถมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลรองชนะเลิศ ระดับประถมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๕,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลชมเชย ระดับประถมศึกษา ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

๒. โรงเรียนในดวงใจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษา

- ▶ รางวัลชนะเลิศ ระดับมัธยมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลรองชนะเลิศ ระดับมัธยมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๕,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลชมเชย ระดับมัธยมศึกษา ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

๓. วิทยาลัยในดวงใจ ด้านการอาชีวศึกษา

- ▶ รางวัลชนะเลิศ ด้านการอาชีวศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลรองชนะเลิศ ด้านการอาชีวศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลชมเชย ด้านการอาชีวศึกษา ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

๔. มหาวิทยาลัยในดวงใจ ระดับการอุดมศึกษา

- ▶ รางวัลชนะเลิศ ระดับการอุดมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลรองชนะเลิศ ระดับการอุดมศึกษา ได้รับทุนการศึกษา จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ
- ▶ รางวัลชมเชย ระดับการอุดมศึกษา ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

สนใจส่งบทความเข้าประกวดได้ตั้งแต่บัดนี้จนถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ความยาวไม่เกิน ๓ หน้ากระดาษ A ๔
ขนาดตัวอักษรเท่ากับ ๑๖ ส่งมายังกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนากการประกันคุณภาพการศึกษา (กสส.) สำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ชั้น ๒๔ อาคารพญาไท พลาซ่า เลขที่ ๑๒๘ ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ หรือติดต่อสอบถามได้ที่ ๐ ๒๒๑๖ ๓๙๕๕ ต่อ ๑๘๐